

Sygn. akt. I C . 1007/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013 roku

Sąd Rejonowy w Głogowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR A. T.

Protokolant: starszy sekretarz sądowy K. Molka

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 roku w Głogowie

sprawy z powództwa P. Ż.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

I. oddala wniosek strony pozwanej o odrzucenie pozwu

II. zasądza od strony pozwanej Powiatu (...) na rzecz powoda P. Ż.

kwotę 425, 00 zł (słownie : czterysta dwadzieścia pięć zł) wraz z odsetkami
ustawowymi liczonymi od dnia 18 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty ;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 107,00 zł tytułem zwrotu

kosztów procesu ,w tym kwotę 77,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa

procesowego .

I C 1007/12

UZASADNIENIE

Powód P. Ż. domagał się zasądzenia od strony pozwanej ,Powiatu (...), kwoty 425 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że przy rejestracji sprowadzonego z obszaru Unii Europejskiej pojazdu M. (...) , nr rej. (...) uiszczył stronie pozwanej opłatę za wydanie karty pojazdu w wysokości 500zł .

Powód podniósł ,że znaczenie później dowiedział się ,że pobrana opłata w kwocie 500zł jest niezgodna z obowiązującym w Polsce od 1 maja 2004r. prawem Wspólnot Europejskich.

Obowiązująca, nowa, opłata wynosi 75zł.

Zdaniem powoda wynika z powyższego , że kwota 425zł uiszczona została nienależnie ; strona pozwana wezwana do zwrotu tej kwoty odmówiła.

Strona pozwana wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia tego wnioski o oddalenie powództwa przy uwzględnieniu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Strona pozwana wskazała, że droga sądowa dla roszczenia powoda jest niedopuszczalna bowiem sprawy rejestracji pojazdów, wydawania kart pojazdów i pobieranie opłat za ich wydanie należą do materii prawa administracyjnego i kompetencji organów administracyjnych.

Zdaniem strony pozwanej powód miał środki prawne pozwalające na weryfikację czynności materialno -technicznych związanych z rejestracją pojazdów ; ze środków tych nie skorzystał .

Ponadto zdaniem strony pozwanej roszczenie powoda było nieuzasadnione bowiem w dacie rejestracji pojazdu powoda i wydania mu karty rejestracyjnej obowiązywało rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310) wydane w oparciu o upoważnienie ustawowe - art. 77 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602) a z uwagi na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006r. sygn.akt U 6/04 przepisy te utraciły moc dopiero w dniu 1 maja 2006r.

Stąd też brak podstaw do ubiegania się o zwrot części opłat za karty pojazdu wydane przed dniem 01 maja 2006r.

Ponadto strona pozwana podniosła, że w dniu 28 marca 2012 strona pozwana ponownie wniosła o odrzucenie pozwu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej podnosząc, że zgodnie z art.60 pkt 8) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. Z 2009r. Nr 157, poz. 1240 ze zm.) opłatę za kartę pojazdu uznać należy za środki publiczne, a zatem żądanie powoda winno być uznane za wniosek o zwrot nadpłaty i stosownie do art. 67 powołanej ustawy o finansach publicznych zastosowanie znajdują przepisy działu rozdziału IX oddziału III Ordynacji podatkowej wobec czego od 01.01.2010r. dochodzenie takiej należności na drodze postępowania cywilnego jest wyłączone.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18.08.2005r. Wydział Komunikacji Starostwa Powiatowego w G. wydał powodowi kartę pojazdu (...) dla samochodu marki M. (...) , nr rej. (...) , który to pojazd powód wcześniej nabył na terenie Unii Europejskiej; za rejestrację pojazdu powód zapłacił 500zł.

W dniu 10.04.2012r. powód wezwał stronę pozwaną do zwrotu w terminie 7 dni kwoty 425zł jako nienależnie pobranej opłaty za rejestrację pojazdu M. (...) , nr rej. (...) .

Dowód: - okoliczności bezsporne -kopia decyzji z dnia 18.08.2005r. k.6

- przedsądowe wezwanie do zapłaty k.7-8

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jest uzasadnione.

Okoliczności faktyczne sprawy były bezsporne.

Sporna między stronami była odmienna był ocena prawna zasadności dochodzonego przez powoda żądania.

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 r., U 6/04 (Dz. U. Nr 15, poz. 483) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 137, poz. 1310) jest niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602) oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji, oraz że przepis ten utracił moc obowiązującą z dniem 1 maja 2006 r.

Przepis § 1 ust. 1 powołanego rozporządzenia Ministra Infrastruktury był także przedmiotem kontroli Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, który w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2007 r. w sprawie C-134/07 (Dz. U. UE C 64, poz. 15) uznał go za naruszający art. 90 TWE w zakresie, w jakim przewiduje pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa członkowskiego, lecz nie nakazuje pobrania takiej opłaty w związku z nabyciem w Polsce używanego pojazdu samochodowego, jeżeli został on już tam zarejestrowany.

Powołany przepis narusza zatem, wynikający z art. 90 TWE, zakaz nakładania na towary z innych państw członkowskich jakichkolwiek podatków wewnętrznych wyższych od tych, jakim podlegają takie same produkty krajowe.

Na tle wydanych orzeczeń powstał problem, czy w związku z odroczeniem przez Trybunał Konstytucyjny do dnia 1 maja 2006 r. utraty mocy obowiązującej przez przepis § 1 ust.1 powołanego rozporządzenia dopuszczalne jest dochodzenie zwrotu tej opłaty, jeżeli pobrana została przed tą datą, oraz czy podstawę taką, niezależną od skutków orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, może stanowić wyłącznie naruszenie prawa wspólnotowego, stwierdzone postanowieniem Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 10 grudnia 2007 r. Kolejnym wyłaniającym się zagadnieniem jest kwestia biernej legitymacji procesowej w takich sprawach.

W tym zakresie sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni zgadza się z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w uzasadnieniu uchwały z dnia 16 maja 2007 r., III CZP 35/07 (OSNC 2008, nr 7-8, poz. 72), iż w przypadku sprzeczności przepisu regulującego pobieranie opłaty za kartę pojazdu z prawem wspólnotowym ocena, że skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego odraczającego utratę mocy obowiązującej przepisu mają charakter prospektywny, nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczenia związanego z pobraniem takiej opłaty. Jednocześnie Sąd Najwyższy przyjął, że dla dochodzenia roszczenia o zapłatę, którego podstawę stanowi nienależne pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu, określonej w § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 lipca 2003 r., droga sądowa jest dopuszczalna (por. także uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów NSA z dnia 4 lutego 2008 r., I OPS 3/07, OSP 2008, nr 5, poz. 51).

Pogląd, że stwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich naruszenie przez przepisy krajowe prawa wspólnotowego może stanowić samodzielną podstawę dochodzenia zwrotu niesłusznie pobranej opłaty za kartę pojazdu, niezależną od skutków orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, nie powinien budzić wątpliwości, a jego dostatecznym uzasadnieniem jest wynikająca z art. 10 TWE zasada bezpośredniości i pierwszeństwa prawa wspólnotowego.

Słuszność tego poglądu potwierdził ostatnio Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 czerwca 2010 r., III CZP 37/10 stwierdzając, że "zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego zobowiązuje organ administracyjny do stosowania prawa wspólnotowego i odstąpienia od stosowania sprzecznych z nim przepisów krajowych, niezależnie od wyroku krajowego sądu konstytucyjnego" oraz że powołane wyżej postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 10 grudnia 2007 r. "ma skutek *ex tunc*, tj. wywołuje skutek retroaktywny. W świetle tego postanowienia nakładanie opłaty za kartę pojazdu było sprzeczne z prawem unijnym i było z nim sprzeczne od samego początku. Oznacza to, że kupujący nie był w ogóle zobowiązany do uiszczenia tej opłaty".

Wskazać jednocześnie należy, iż tylko Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich posiada kompetencję do wprowadzenia ograniczeń temporalnych wydawanych przez siebie orzeczeń, nie może natomiast tego dokonać samodzielnie sąd krajowy (por. np. W. Postulski "Sądy państw członkowskich jako sądy wspólnotowe" oraz A. Wróbel "Pytania prawne sądów państw członkowskich do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości" (w:) "Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy" pod red. A. Wróbla, Kraków 2005, s. 450, 809, 812 i tam powołane orzecznictwo ETS).

Jedynym w tym wypadku ograniczeniem czasowym będzie data wejścia Polski do Unii Europejskiej.

Norma prawa wspólnotowego będzie mogła zatem stanowić podstawę żądania zwrotu niesłusznie pobranej opłaty za wydanie karty pojazdu tylko wówczas, gdy opłata ta uiszczona została od 1 maja 2004 r. (por. P. Feliga "Zwrot nienależnie pobranej opłaty za kartę pojazdu", Monitor Prawniczy 2009, nr 15, s. 827).

Powstała po wejściu w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. prawna możliwość dochodzenia zwrotu niesłusznie pobranej opłaty za wydanie karty pojazdu, a ściślej żądania naprawienia szkody, na podstawie art. 4171 § 1 k.c. przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Infrastruktury, nie wyłącza prawa żądania zwrotu tej opłaty jako nienależnego świadczenia od powiatu (względnie miasta na prawach powiatu) jako podmiotu, na rzecz którego nastąpiło niesłuszne przysporzenie.

Opłata za kartę pojazdu jest bowiem daniną publicznoprawną stanowiącą dochód powiatu w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966).

Taka alternatywa wynika wprost z art. 414 k.c., a wybór pomiędzy możliwymi sposobami realizacji roszczenia należy do powoda.

Pomijając sporne w orzecznictwie sądowym i doktrynie zagadnienia, czy roszczenia z bezpodstawnego wzbogacenia mają samodzielny charakter i mogą w zasadzie zawsze swobodnie konkurować z roszczeniami z innych źródeł, wskazać należy, że na tle art. 414 k.c. zbieg roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym jest powszechnie dopuszczalny (por. wyrok SN z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 523/08, OSNC-ZD 2010, nr A, poz. 12, według którego zastosowanie art. 414 k.c. jest wręcz ograniczone tylko do zbiegu tego rodzaju i nie obejmuje już zbiegu roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia z roszczeniami z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania).

Ponadto, co istotne w okolicznościach niniejszej sprawy, roszczenie odszkodowawcze może przysługiwać względem innej osoby niż roszczenie o zwrot wzbogacenia (o nienależne świadczenie).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 grudnia 1983 r., IV CR 450/83 (OSPika 1984, nr 12, poz. 250), "w razie zbiegu roszczenia z czynu niedozwolonego z roszczeniem z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (art. 414 k.c.), uprawnionemu służy wybór: albo roszczenia przeciwko sprawcy czynu wyrządzającego szkodę, albo roszczenia przeciwko wzbogaconemu o wydanie korzyści majątkowej uzyskanej bez podstawy prawnej kosztem jego majątku. Zaspokojenie jednego z tych roszczeń zwalnia drugiego dłużnika od obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela".

Korzystając z prawa wyboru sposobu realizacji przysługującego roszczenia powód oparł swe żądanie na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu (art. 410 § 2 k.c.). Przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie nie były przez stronę pozwaną kwestionowane (art. 229 k.p.c.). W szczególności poza sporem pozostawała okoliczność, że do uiszczenia opłaty za wydanie karty pojazdu, nabytego na terenie państwa członkowskiego, doszło już po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

Moc wsteczna orzeczenia ETS w sprawie C-134/07 i brak jego ograniczeń temporalnych uzasadniają wniosek, że powód, uiszczając opłatę za wydanie karty pojazdu, spełnił świadczenie na podstawie prawnej, która jako sprzeczna z art. 90 TWE, nie obowiązywała w dacie spełnienia świadczenia. Powód nie był więc w ogóle zobowiązany do świadczenia.

Nieuzasadniony jest pogląd strony pozwanej, że wejście w życie w dniu 01 stycznia 2010 r. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240) w

związku z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. przepisy wprowadzające ustawę o finansach

publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240) wyklucza możliwość dochodzenia zwrotu nienależnie

pobranej(w okresie do końca 2004 r.) części opłaty przed sądem powszechnym.

Stanowisko strony pozwanej de facto pozbawia jednostkę uprawnień do ochrony przed naruszeniami prawa przez organy władzy publicznej.

Charakter tej sprawy wskazuje ,że istnieje potrzeba jej rozpoznania przed sądem powszechnym z uwagi na zaistniały spór ponieważ powód nie uzyska ochrony sądowej przed innym organem niż sąd powszechny. Istnieje zatem , wynikające z art. 177 Konstytucji RP, domniemanie kompetencji sądów powszechnych w zakresie wymiaru sprawiedliwości.

Z tych względów powództwo uwzględniono.

Orzeczenie o kosztach postępowania oparto na przepisie art. 98 § 1 kpc w zw.z § 6 pkt.1 rozporządzenia ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz.1349 ze zm.)

Niezasadny był wniosek strony pozwanej o odrzucenie pozwu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Zgodnie z przepisem art.199 § 1 pkt 1 kpc Sąd odrzuci pozew jeżeli droga sądowa jest niedopuszczalna.

Ustalenie istnienia w danej sprawie dopuszczalności drogi sądowej wymaga stwierdzenia, że jest to sprawa cywilna w znaczeniu materialnym albo w znaczeniu formalnym (art. 1 k.pc.) oraz ,że nie istnieje przepis szczególny , wyłączający w danej sprawie kompetencję sądów powszechnych (art. 2 § 3 k.pc.) .

Sprawą cywilną w ujęciu materialnym jest taka sprawa , w której ochrona prawna jest udzielana ze względu na prawa lub obowiązki albo stan prawny (cywilny) podmiotów stosunków prawnych przy czym podmioty te mają charakter równorzędny .

Sprawy cywilne w rozumieniu art. 1 k.p.c. obejmują ogólnie rzecz biorąc powództwa o świadczenie, o ustalenie stosunku prawnego lub prawa oraz o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa.

Stosownie do przepisu art. 2§ 1 k.p.c. do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne , o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych , oraz Sąd Najwyższy.

Nie są rozpoznawane w postępowaniu sądowym sprawy cywilne , jeżeli przepisy szczególne przekazują je do właściwości innych organów.

Art. 2 k.p. c. ustanawia domniemanie drogi sądowej w sprawach cywilnych co oznacza ,że każda sprawa w znaczeniu materialnym podlega rozpoznaniu przez sąd , chyba ,że przepis szczególny przekazuje ją do właściwości innych organów.

W niniejszej sprawie powód dochodzi ,jego zdaniem, nienależnego świadczenia stąd też zasadne jest wytoczenie powództwa cywilnego przed sądem powszechnym.

Jakkolwiek źródłem zobowiązania zapłaty na rzecz Powiatu opłaty za wydanie karty pojazdu jest przepis administracyjny jednak powód opiera swoje żądanie na zdarzeniu prawnym mogącym stanowić podstawę roszczeń cywilnoprawnych tj. na uzyskaniu przez stronę pozwaną bezpodstawnego wzbogacenia.

Podnoszony przez stronę pozwaną argument konieczności wyczerpania uprzednio drogi postępowania administracyjnego jest chybiony bowiem z uwagi na podstawę prawną na jakiej powód opiera swoje roszczenie (art.410 § 2 k.c.) należy domniemywać dopuszczalność drogi sądowej.

Pogląd o dopuszczalności drogi cywilnej w sprawach o zwrot opłaty z wydanie karty pojazdu wyraził także Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 maja 2007r. (III CZP 35/07, OSNC 2008/7-8/72.).

Pogląd ten został potwierdzony w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2010r. III CZP 37/10 (OSNC 2011, nr 1 poz. 2)- wyżej powołanej oraz z dnia 25 listopada 2011r. III CZP 67/11 (niepublikowana). W uchwale z dnia 25 listopada 2011r. III CZP 67/11 uznano także ,że roszczenie o zwrot nienależnie pobranej opłaty z tytułu wydania karty pojazdu przedawnia się z upływem lat 10-ciu.

Stąd wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu nie zasługiwał na uwzględnienie.